

1855
399

„Litografowana austriacka korespondencyja podaje w swém piśmie z dnia 19 b. m. następującą dla gospodarstwa krajowego szczególnie dla uprawy ziemniaków zbawienną może wiadomość: Franciszek Vulkan, lekarz w Eppan w Tyrolu, opierając się na doświadczeniu, że pasożyły (Parasiten) na zwierzących pierwiastkach ostać się nie mogą, zastosował przeciw zarazie winogron poniżej opisany środek:

Do 40 miar wody dodał 2½ funta kleju stolarskiego, gotował w tej wodzie, zupełnie rozpuścił i ochłodził tak, że masa nie była gęstą, ani zbyt wodnistą, ale podobieństwo ługu miała. W tym roztworze maczano nadpsute grona a po upływie 48 godzin pokazało się, że jagody — jakby zdrowe — najpiękniejszej ciemno zielonej barwy nabrały. Aby się przekonać, że właśnie ten środek pożądaný skutek sprowadził, postąpił sobie z trzema na jednej łodydze wiszącymi gronami w ten sam sposób: że jedno z nich zupełnie zamaczał, drugie do połowy, trzecie zaś niezamaczane zostawił. Pierwsze więc całe, drugie — o ile było zamaczane, — wyzdrowiały, trzecie zaś chore zostało, a po 4 tygodniach w zgnieliznę przeszło. Na innej maciecy, na której liście i jagody zarazą dotknięte były, ten sam środek zastosowano i podobny skutek osiągnięto. Miejscami, gdzie całe obszary macie zachorowały, pojedyncze grona, które maczane były, wyzdrowiały, i najpiękniejszy owoc przyniosły, gdy przeciwnie wszystkie inne chorobie uległy.

Możeby skrapianie badyli ziemniaczanych, gdy się choroba pokaże, podobnie dobry skutek sprawiło. Zastosowanie tego środka bardzo mało kosztów przyczynia, gdyż te wynoszą — przy winnicy 400 wiader wina wydającej, załedwo kilka Reńskich. Z powodu nadzwyczajnej ważności przedmiotu, centralny gospodarczy wydział w Tyrolu wezwał każdego, komu się sposobność nadarzy, usilnie, aby ten tu opisany środek przynajmniej na próbę użyć nie zaniedbał i o skutku uwiadomił.“

Rzeszów dnia 12. Czerwca 1855.

Dr. Johann Christoph Schaller

①
Lunenburg 10. Juli 1858